

A szakmentori rendszer első éve a Széchenyi István Egyetemen

Benyák Anikó

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr

Bevezetés

A Széchenyi István Egyetemen a hallgatói lemorzsolódás csökkentését célzó intézkedések között 2019 szeptemberében megkezdte működését az oktatókból álló szakmentori rendszer, melynek célja, hogy elsősorban az alapszakos, első évfolyamba lépő hallgatóinknak a tanév során szakmai, adminisztrációs, illetve tanulásmódszertani ügyekben eligazítást, segítséget nyújtson. A szakmentorok tapasztalatait az első félév után gyűjtöttük össze, míg a hallgatóinkat tavasszal kérdeztük ki a szakmentori rendszerről kérdőív alkalmazásával. Ezen felmérések eredményeit adjuk közre. Szakmentoraink elsősorban a tevékenységük feltételrendszerével, keretével kapcsolatban fogalmaztak meg észrevételeket és javaslatokat. Mentorált hallgatóink összképe a rendszerről alapvetően pozitívnak értékelhető, viszonylag alacsony kitöltési arány mellett.

1. A vizsgálat előzményei

A Széchenyi István Egyetemen – több más felsőoktatási intézményhez hasonlóan – zajlik az EFOP-3.4.3.-16-2016-0016-os projekt (intézményi fejlesztések a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében a Széchenyi István Egyetemen) megvalósítása. A projekt eredetileg 2021 februárjában zárult volna, de az időközben kialakult járványügyi helyzet miatt a teljesítés meghosszabbításra került, a zárás új dátuma 2021 májusának vége. Jelen tanulmány az „A1. Közvetlen felsőoktatási részvételt növelő beavatkozások” alprojekthez kapcsolódik, mely a hallgatói lemorzsolódás csökkentéséhez hivatott hozzájárulni. Ennek az alprojektnak a szempontjából a zárás időpontja kevésbé jelentős, mivel a célja olyan folyamatok beindítása, olyan rendszerek kiépítése az Egyetemen, melyek hosszú távon fenntarthatók, és hatékonyan képesek hozzájárulni a hallgatói elégedettség növeléséhez, a tanulmányok idő előtti megszakításának megelőzéséhez.

Az alprojekt több elemből tevődik össze, melyeket az alábbiakban ismertetünk.

- Először a lemorzsolódás okainak feltárására került sor, hogy minél több információ álljon rendelkezésre a beavatkozások, változtatások megtervezéséhez. Az Egyetem egy külsős céget bízott meg azzal, hogy vizsgálódják kilenc műszaki szak vonatkozásában, melyek a lemorzsolódás által leginkább sújtott területek (Adaptatio 2018; Horváth 2018b; Benyák–Fehér 2019).
- Kialakításra került és a következő félévben kezdődik majd a tesztelése egy informatikai alapon működő, korai előrejelző, ill. a későbbi előrehaladást monitorozó jelzőrendszernek, mely a tanulmányok elején figyelmeztet a lehetséges kockázati tényezőkre, ill. minden lezárt félév után elkészíti a hallgató tanulmányi profilját, megbecsülve a lemorzsolódás veszélyét is (Horváth 2018a).
- Jelentős oktatásmódszertani fejlesztések valósultak meg, célzottan a műszaki tudományok szakjai számára video-példatárak (<http://sze-gyor.videotorium.hu/hu/channels/3428/video-peldatarak>) és mikrolearning anyagok (<http://sze-gyor.videotorium.hu/hu/channels/3315/mikrolearning->

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

anyagok) formájában, melyek fogadtatása nagyon pozitív volt a hallgatók körében, és már tapasztalható kedvező hatásuk azoknál, akik többszöri felvétellel tudtak egyes tantárgyakat teljesíteni.

- Másfél éves előkészítő munka után 2019 szeptemberében kollégáink elkezdték munkájukat az oktatói szakmentori rendszerben az első éves hallgatókkal. 8 karon 47 szakmentor folytatta ezt a tevékenységet a tavalyi tanévben. Ehhez kapcsolódott a jelen tanulmányban bemutatásra kerülő felmérés is.

2. A szakmentori rendszer főbb jellegzetességei

Mivel az okfeltárás a műszaki szakokat érintette, így az Apáczai Csere János Karon külön készítettünk egy felmérést, melyben elsősorban arról szerettünk volna tájékozódni, hogy hallgatóink mennyire nyitottak az oktatói segítség elfogadására, milyen típusú támogatást igényelnének a szakmentori rendszeren belül (Benyák–Fehér 2019). Ennek illusztrálására álljon itt néhány hallgatói megfogalmazás a kérdőív nyitott kérdésére:

„Szükségem lett volna sok információra azzal kapcsolatban, hogy mi a teendő az egyetem 1. évében, rengeteg hiányossággal jöttem ide ezt a területet tekintve, és bizonyos emberek már egyből elvárták, hogy mindent tudjunk a legelején... Pedig én még sosem voltam egyetemista korábban, és az emberek pedig nem voltak túlságosan segítőkészek.”

„Az 1. félév végén nem tudtuk, hogy hogyan zajlik egy félév – zh-k, vizsgák stb., és ebben voltunk tanácstalanok.”

„Első félévben szükségem lett volna segítségre, hogy hogyan vegyem fel a vizsgáimat, mire figyeljek oda. 2. félévben pedig segítségre lett volna szükségem a tárgyfelvétellel kapcsolatban, pl. a kötelező testneveléssel, a B és a C tantárgytípusok felvételével.”

„Ezt a kezdeményezést nagyon jó ötletnek tartom, sok első éves életét könnyítheti meg.”

Ezek az információk is segítségünkre voltak a szakmentori rendszer tartalmi kialakításában. Összefoglalóan úgy fogalmazhatunk, hogy a szakmentor támogatja a hallgatókat az egyetemi életben való eligazodásban; mindenekelőtt a tanulmányaikhoz kapcsolódóan nyújt adminisztratív, szakmai, kisebb részben pedig tanulásmódszertani segítséget. A szakmentori tevékenység a tanácsadás ötlépcsős, Wiegiersma-féle (1976) illetékességi modellje szerint elsősorban információszolgáltatásként és konzultációként értelmezhető (Fonyó–Pajor 2000). Az információszolgáltatás általános információk nyújtását jelenti egy alapvetően döntésképes személy számára, aki meg is tudja viszonylag pontosan fogalmazni, hogy mit szeretne megtudni. Pl. a hallgató megkérdezi a szakmentortól, hogy meddig tart a szorgalmi időszak, vagy honnan tudhatná meg a későbbiekben is, hogy az meddig tart. A konzultációra már bonyolultabb döntési helyzetben van szükség, mivel ott már személyre szabott információkkal találkozhatunk, és több alternatíva felvázolására lehet szükség. Pl. a hallgató az első félévben nem tud teljesíteni egy tárgyat, és segítséget kér a következő félévi tantárgyfelvétel kapcsán. A harmadik lépcső már pszichológiai tanácsadást igényel, hiszen ott már komoly belső és társas konfliktusokkal küzdő, érzelmeiben mélyebben érintett, elbizonytalanodott személlyel találkozik a pszichológus szakember. A szakmentorokhoz ilyen esetben is fordulnak hallgatók, viszont őket a kollégák mentálhigiénés szakemberhez küldik tovább.

A szakmentorok szerteágazó tevékenysége az alábbiak szerint rendszerezhető:

- csoportos konzultációk szervezése és megtartása: évente 4 konzultáció, melyek tartalma pl.: az Egyetem mint szervezet, ügyintézés menete, elérhetőségek, kommunikáció az oktatókkal és ügyintézőkkel, a mintatanterv felépítése, tárgyfelvétel, a követelmények típusai és a felkészülés sajátosságai;

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

- igény szerinti egyéni konzultációk, témakörök pl.: hallgatói kártya, diákigazolvány átvétele, hallgatói juttatások igényléséről való tájékoztatói lehetőségek, mentálhigiénés tanácsadás igénybe vétele;
- a Moodle-rendszerben (szelearning.sze.hu) a hozzá tartozó csoport szakmentori felületének szerkesztése: prezentációk, tájékoztató anyagok feltöltése, TVSZ, TVSZ, rektori-kancellári körlevelek;
- a projekthez kapcsolódó adminisztráció elvégzése: felkészítő alkalmakon, projekt-rendezvényeken való részvétel, prezentációk, jelenléti ívek, fotó-dokumentációk készítése.

3. Adatgyűjtés a szakmentori rendszer működésével, hatékonyságával kapcsolatban

A szakmentori rendszer működésével, hatékonyságával, fejlesztési lehetőségeivel kapcsolatos első adatgyűjtés során kikérdeztük mind a szakmentorokat, mind pedig a mentorált hallgatókat.

3.1. A szakmentorok visszajelzései

Az első félév végén a szakmentorok készítettek egy írásos beszámolót a tevékenységükről. Ebben összefoglalták a mentorált hallgatóknak küldött Neptun-üzenetek témáit, a Moodle-felületen tapasztalt aktivitást, a csoportos konzultációkon felmerült kérdéseket, az e-mailes és a személyes megkeresések nyomán felmerült problémákat. Karonként a kari vezető mentorok szervezésében értekezleten is megosztották egymással a lényeges információkat, valamint javaslatokat, észrevételeket fogalmaztak meg, melyeket a kari vezető mentorok szintén egyeztettek. Ezen egyeztetések főbb következtetései:

- a szakmentori tevékenység a többség megítélése alapján hasznos és fontos,
- problémaként került megjelölésre az önkéntes igénybevétel a hallgatók részéről, melynek eredményeként a részvétel alacsony (kb. 40%-os, nagy kari különbségekkel); félő, hogy éppen azokat nem éri el a szakmentori rendszer, akiknek a legnagyobb szükségük lenne a segítségre,
- ott sikerült élénkebb, szorosabb kapcsolatot kialakítani a hallgatókkal, ahol kisebb a létszám, és a szakmentor oktatja is a hallgatókat valamilyen tantárgyból,
- a Moodle-rendszer szakmentori felületére a belépés nehézkes, maga a Moodle-rendszer használata is gondot okoz némelyeknek (ebben a tavaszi távolléti oktatás hozott előrelépést). A szakmentori kurzus nem szerepel a Neptunban, így nem is generálódik hozzá a Moodle-felület. A kialakított Moodle-felületre külön belépési kulcs szükségeltetik.
- levelező tagozaton a csoportos konzultációk megszervezése különösen akadályozott,
- a szervezési feladatok (csoportos konzultáció helye és ideje) megnehezítik a szakmentor dolgát. Egy kötelező, kredit nélküli, aláírással záruló kurzus bevezetésével ezt és a hallgatói részvételt is előre lehetne mozdítani. Így működik hasonló rendszer más, általunk tanulmányozott modellintézményekben is (Dunaújvárosi Egyetem: Balázs 2018; Lászlóné Kenyeres 2018; ELTE-IK: Takács–Pásztor-Nagy 2020).
- tanulásmódszertani támogatásra különösen nagy szükségük lenne a hallgatóknak, amit a szakmentorok többsége nem feltétlenül tud nyújtani,
- a szakmentori tevékenység ellentételezése: hallgatónként 0,3 óra/félév, max. 30 óra/félév. Akinek a kötelező óraszama enélkül is megvan (a szakmentorok többségénél ez így van), annak nem jelent többletteljesítményt ez a tevékenység,

így többletjuttatást sem. Ez a körülmény erőteljesen kihat a szakmentorok motivációjára.

3.2. A mentorált hallgatók visszajelzései

A hallgatók számára tavasszal készítettünk egy kérdőívet, melyet online, az Egyetemi Informatikai Központ oldalán lehetett kitölteni. A kitöltésre szóló felhívást a szakmentorok juttatták el a hallgatóknak.

Az írásos kikérdezés során az alábbi kérdésekre kerestük a választ:

- Mennyiben szereztek tudomást a szakmentori rendszer indulásáról, a rendszer által betölteni kívánt funkciókról, ill. a szakmentor személyéről az érintett hallgatók?
- Milyen volt a részvételi arány a csoportos szakmentori konzultációkon a hallgatók bevallása szerint? Mennyire találták hasznosnak a csoportos konzultációkat?
- A szakmentorok által összegyűjtött elektronikus anyagokat mennyire sikerült eljuttatni a hallgatókhoz, ill. hogyan vélekednek a hallgatók azok használhatóságáról?
- Hogyan látják a hallgatók a rendelkezésre álló Moodle-felületet?
- Mit gondolnak a hallgatók a személyes, az e-mailes konzultációkról, ill. a szakmentor alkalmasságáról?
- Milyen a hallgatók hozzáállása a szakmentori rendszer szervezeti kereteihez?

A 2020. május 7-ig beérkezett kitöltések száma 453 volt, ami a szakmentori rendszerbe bevont hallgatók nagyjából 15%-át jelenti. Kétszeri felhívás után sikerült ennyi adathoz hozzájutnunk. Arányait tekintve nem értékelhető jelentősnek ez a szám, viszont megegyezik egyéb, hallgatói felmérésekben tapasztalt kitöltési hajlandósággal, pl. az Oktatói Teljesítmény Hallgatói Véleményezése c., fél évente esedékes felmérés vonatkozó arányaival.

KAR (összes mentorált)	Kitöltött kérdőív (kitöltési arány)
AHJK (423 fő)	98 (23%)
AK (516 fő)	141 (22%)
ÉÉKK (141 fő)	25 (12%)
GIVK (901 fő)	44 (5%)
KGK (449 fő)	75 (17%)
MÉK (409 fő)	49 (12%)
ESK (237 fő)	21 (9%)
DFK	0

1. táblázat: Mentorált hallgatók és a kérdőívet kitöltők létszáma az egyes karokon

Forrás: saját szerkesztés (2020)

Az 1. táblázatban karok szerint lebontva láthatók a kitöltési adatok. Fontos háttérinformáció lehet, hogy a legtöbb karon a nappali tagozatos, alapszakos hallgatóknak biztosítják a mentorálási lehetőséget (pl. AHJK, GIVK) viszont van olyan kar is, ahol eleve alacsonyabb a hallgatói létszám, és gyakorlatilag minden hallgató bevonásra került szaktól, tagozattól, képzési szinttől függetlenül (pl. a MÉK esetében). A jogi karunk (DFK) a kezdeti, a felkészülési időben mutatott aktivitás ellenére érdemben nem kapcsolódott be a szakmentori rendszerbe a tényleges tevékenységek elindulása után. Náluk egyes szakokon ugyanakkor a mintatantervben szerepel olyan tárgy, amelyik képes betölteni a kérdéses funkciókat. A legnagyobb aggodalomra okot adó adat a GIVK sorában olvasható, hiszen náluk található a lemorzsolódástól leginkább érintett műszaki szakok.

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

<i>A szeptember óta eltelt időszakban volt tudomásom az oktatók által működtetett szakmentori rendszerről.</i>	
IGEN	412 (91%)
NEM	41

2. táblázat: A szakmentori rendszer ismertsége a rendszerbe bevont hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

<i>Tudom, hogy ki a szakmentorom.</i>	
IGEN	388 (86%)
NEM	65

3. táblázat: Saját szakmentoruk ismertsége a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

<i>Tisztában vagyok vele, hogy mi a szakmentori rendszer szerepe a hallgatók részére nyújtott egyetemi szolgáltatások között.</i>	
IGEN	352 (78%)
NEM	101

4. táblázat: A szakmentori rendszer funkciójának ismertsége a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

A 2–4. táblázat adatai alapján megállapíthatjuk, hogy az érintett hallgatók döntő többségének volt tudomása az újonnan indult szolgáltatásról, rendszerről, vagyis a segítségnyújtásnak ezt a módját a korlátozott lehetőségek mellett is sikerült eljuttatni sok hallgatóhoz. Kevesebben voltak azok, akik a szakmentoruk személyével is tisztában voltak, ill. magának a rendszernek a funkcióival.

<i>Részt vettem legalább egy csoportos szakmentori konzultáción.</i>	
IGEN	277 (61%)
NEM	176

5. táblázat: Részvételi arány a személyes jelenléttel zajló, csoportos szakmentori konzultációkon a hallgatók bevallása alapján
Forrás: saját szerkesztés (2020)

Az 1. ábráról leolvasható, hogy azok, akik részt vettek csoportos konzultáción, mennyire ítélték hasznosnak a konzultációt. 5 fokú skálán történt a válaszadás, minél magasabb az érték, annál hasznosabbnak ítéli a hallgató a konzultációt. **Átlag: 4,24.**

1. ábra: A csoportos konzultációk hasznosságának megítélése a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

<i>Megnéztem azokat az elektronikus anyagokat, amelyeket a szakmentor eljuttatott az általa mentorált hallgatókhoz (a Moodle-felületen vagy e-mailben).</i>	
IGEN	311 (69%)
NEM	142

6. táblázat: A szakmentor által készített elektronikus segédanyagok ismertsége a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

A 2. ábra megmutatja, hogy azok közül, akik megnézték az eljuttatott anyagokat, mennyire találták azokat hasznosnak. 5 fokú skálán történt válaszadás nyomán minél magasabb az érték, annál hasznosabbnak ítéli a hallgató az elektronikus anyagokat. **Átlag: 4,25.**

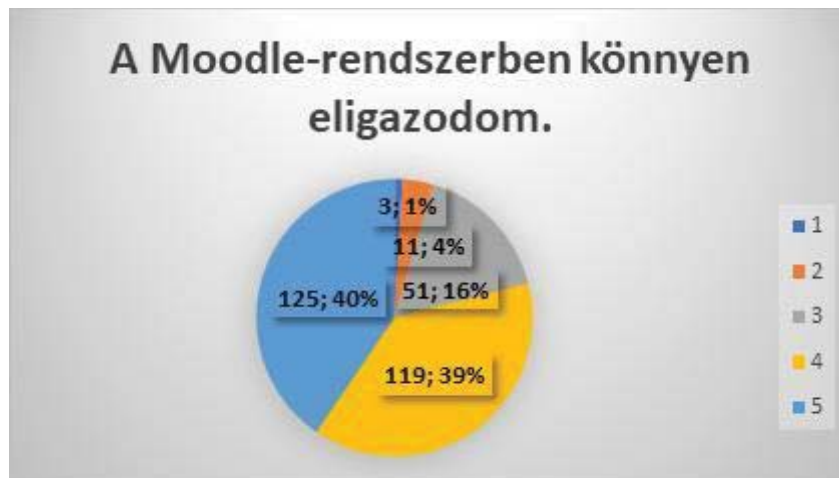
2. ábra: Az elektronikus szakmentori anyagok hasznosságának megítélése a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

Az 5. táblázatból kiderül, hogy a kérdőívet kitöltő hallgatók több mint fele (61%-uk) vett részt személyes jelenléttel zajló csoportos szakmentori konzultáción, ami mintegy 20%-kal több mint ami a projekt-adminisztrációból, a jelenléti ívekből kiderül. Feltételezhetjük, hogy a kérdőív kitöltői az aktívabb, képzésük iránti felelősségüket jobban átérző hallgatók közül kerültek ki. Kedvező tendencia olvasható ki a 6. táblázatból, miszerint némiképp többen voltak azok a hallgatók, akik a szakmentor által készített, ill. összegyűjtött elektronikus tájékoztató anyagokat áttekintették, mint akik a csoportos konzultációkon részt vettek. Vagyis a személyes jelenlét mellett az elektronikus elérésre való törekvés is fontos, támogatandó, különösen azért, mivel az utolsó csoportos konzultációkat a járványügyi helyzet miatt már nem tudtuk megtartani csak online formában. A rendszer hosszabb távú fenntartását támasztják alá az 1. és a 2. ábrában látható arányok, és a hozzájuk kapcsolódó mintaátlagok, miszerint mind a csoportos konzultációkat, mind az eljuttatott elektronikus anyagokat alapvetően hasznosnak ítélték a hallgatók.

<i>Bejelentkeztem a Moodle-rendszer (https://szelearning.sze.hu/) szakmentori felületére.</i>	
IGEN	309 (68%)
NEM	144

7. táblázat: A Moodle-rendszer szakmentori felületének elérése a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

Azok, akik bejelentkeztek a szakmentori felületre, annak kezelhetőségét, felhasználóbarát voltát is egy 5 fokú skálán jelölhették meg. Minél magasabb az érték, annál könnyebben igazodnak el a hallgatók a felületen (3. ábra). **Átlag: 4,14.**

3. ábra: A Moodle-rendszer szakmentori felületének általános megítélése a hallgatók körében

Forrás: saját szerkesztés (2020)

Ezen kívül arról is nyilatkoztak, hogy mennyire ítélik alkalmasnak a Moodle-felületet a szakmentor és a mentorált közötti kapcsolattartásra. Minél magasabb az érték az 5 fokú skálán, annál alkalmasabbnak gondolják a hallgatók a szakmentori felületet (4. ábra). **Átlag: 3,83.**

4. ábra: A Moodle-rendszer alkalmasságának megítélése a szakmentor és a hallgató közötti kapcsolattartás szempontjából a hallgatók körében

Forrás: saját szerkesztés (2020)

A szakmentori rendszer a Hallgatói Információs Rendszerben (Neptun-rendszer) nincs jelen, legfeljebb üzenet írására tudják azt a szakmentorok használni, ha készítenek egy listát a hozzájuk tartozó hallgatók Neptun-kódjáról, amit más forrásból (felvettek listája) szerezhetnek be. Ha rendelkeznek a Neptun-kódokkal, akkor az „Üzenetírás” funkciót tudják alkalmazni. Alapvetően az informatikai támogatást a Moodle-rendszer adja (szelearning.sze.hu), ahol a vonatkozó felületet karonként, szakonként, csoportonként kell létrehozni, az nem generálódik automatikusan, hiszen a Neptun-rendszerben nincs jelen ez a tevékenység. A Moodle-felületen kialakított csoportokba a mentorált hallgatók a kari vezető mentorok által generált, külön belépési kulccsal tudnak belépni, ami meglehetősen nehézkesnek bizonyult sokuknak. Annak ellenére, hogy készült egy segédlet a hallgatók

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

számára mind a Moodle-rendszerbe való első belépés, regisztráció menetéről, mind a belépési kulcs alkalmazásáról, meglehetősen kevesen nyilatkoztak úgy (68%), hogy sikerült bejelentkezniük a szakmentori felületre. Több hallgatót a szakmentora iratkoztatott be. A bejelentkezettek kb. 80%-a alapvetően könnyen kezelhetőnek értékeli a felületet, viszont a szakmentor és a mentorált közötti kapcsolattartásra már csak mintegy 66%-uk tartja alkalmasnak.

<i>A szeptember óta eltelt időszakban e-mailben vagy személyesen kerestem kérdéseimmel, problémáimmal a szakmentoromat.</i>	
IGEN	130 (29%)
NEM	323

8. táblázat: E-mailben történő vagy személyes konzultációkon való részvétel a hallgatók bevallása alapján
Forrás: saját szerkesztés (2020)

Azok, akik ilyen módon konzultáltak a szakmentorukkal, a konzultáció hasznosságáról is nyilatkoztak egy 5 fokú skálán. Minél magasabb az érték, annál hasznosabbnak tartotta a hallgató a személyes vagy e-mailben történő konzultációt (5. ábra). **Átlag: 4,5.**

5. ábra: A személyes és/vagy e-mailben történő szakmentori konzultáció megítélése a hallgatók körében
Forrás: saját szerkesztés (2020)

5 fokú skálán ítélték meg a szakmentoruk alkalmasságát azon hallgatók, akiknek volt tudomásuk a szakmentori rendszerről és azt is tudták, ki a szakmentoruk. Minél magasabb az érték, annál alkalmasabbnak ítéli a hallgató a szakmentort. **Átlag: 4,53.**

6. ábra: A szakmentor alkalmasságának megítélése a szakmentori feladatok ellátása tekintetében a hallgatók körében

Forrás: saját szerkesztés (2020)

A 8. táblázatból kiderül, hogy a kérdőívet kitöltő hallgatók kb. 30%-a kérdéseivel, problémáival személyesen, ill. e-mailben kereste szakmentorát. Amellett, hogy ez a mennyiség nem tűnik túl tetemesnek, megállapíthatjuk, hogy a hallgatók nagy megelégedésére szolgált a konzultáció (5. ábra). Feltételezhetjük, hogy ha több hallgatóhoz tudott volna eljutni a szakmentorhoz való fordulás lehetősége, többen kaptak volna adekvát választ kérdéseikre, szakszerű támogatást tanulmányi problémáik megoldásában. Ezt támasztja alá az a hallgatói vélekedés is, miszerint a döntő többség kimagaslóan alkalmasnak ítélte a szakmentorát a feladat ellátására (6. ábra).

Azokat a hallgatókat, akiknek volt tudomásuk a szakmentori rendszerről, és azt is tudták, hogy ki a szakmentoruk, megkérdeztük a szakmentori rendszer szervezeti kereteiről. Mennyiben gondolják úgy, hogy hatékonyabb lenne a szakmentori rendszer, ha szervezett keretek között (órarendbe beépített konzultáció) több személyes találkozásra lenne lehetőség a szakmentorral.

5 fokú skálán ítélték meg a hallgatók a kérdés témáját. Minél magasabb az érték, annál inkább szükségét érzik a szervezett kereteknek. **Átlag: 3,35.** Ezen állítás kapcsán regisztráltuk a legtöbb bizonytalan (3-as skálaérték) választ: 150 fő (40%). A 376 főből 158 válaszolt 4-es vagy 5-ös értékkel, vagyis kb. 42%-uk gondolja úgy, hogy szükség lenne szervezettebb keretekre.

7. ábra: A szakmentori rendszer működési kereteinek szervezettebbé tételére vonatkozó hallgatói megítélés

Forrás: saját szerkesztés (2020)

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

A kérdőív utolsó tétele nyitott kérdés volt, amely kapcsán kifejtették a hallgatók a bevezetett rendszerről alkotott általános véleményüket szabad szövegezéssel. Ezekből a válaszokból álljon itt néhány példaként.

„Nagyon sok segítséget kaptunk szakmentorunktól és fordulhattunk hozzá bizalommal!”
(AK, nappali)

„A Moodle rendszerben nem sikerült belépnem a szakmentori felületre, többszöri próbálkozás és segítségkérés után sem.” (GIVK, mechatronikai mérnök, nappali)

„Fontos szerepet játszik a hallgatók számára, segít eligazodni a tevékenységek között.”
(KGK, gazdálkodási és menedzsment, nappali)

„A szakmentorok tájékoztatása mindig nagy segítség volt számomra. Bármilyen kérdéssel fordulhattam hozzájuk, ha nem tudtak választ adni, tovább irányítottak a megfelelő személyhez. Minden lehetséges módon eljuttatták hozzám az információkat (e-mail, Moodle, Neptun), amelyeknek köszönhetően könnyebb volt beilleszkedni az egyetemi életbe.” (KGK, gazdálkodási és menedzsment, nappali)

„Gyakorlatilag tudomásom sem volt róla, teljes mértékben kimaradt a képzésből.”
(ESK, sport-és rekreációs szervezés, levelező)

„Személyes konzultációt javasolnék órarendbe építve.” (MÉK, levelező, élelmiszermérnöki)

„A szakmentori rendszert egy nagyon jó dolognak tartom, egy elsőéves hallgató számára sokat jelenthet egy biztos bázis, ahová fordulhat a kérdéseivel, kétélyeivel. A szakmentorok kedvesek, közvetlenek, segítőkészek, őszinték, tényleg minden tőlük telhetőt megtesznek annak érdekében, hogy segítsék a hallgatókat, amiért ebben a formában is köszönet illeti Öket!” (KGK, gazdálkodási és menedzsment, nappali)

„Nekem tetszik ez a rendszer, lehetőség szerint mindent megtudtunk egy konzultáción, amire meg nem tudta a szakmentor a választ rögtön, annak utána érdeklődött és elküldte elektronikus úton a válaszokat. Nem változtatnék semmit, szerintem nincs szükség több alkalomra, mert a fontos ügyek nagyjából amúgy is félév váltásakor következnek be, ezeket pedig kielégítően megtudjuk a megtartott alkalmakkor.” (AK, tanító, nappali)

Ezen megfogalmazások is tükrözik a számszerű válaszokban kirajzolódó tendenciákat, ill. utalnak arra is, hogy karonként meglehetősen eltérő volt az első évben a megvalósulás.

Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a szakmentori rendszer megítélése mind a szakmentorok, mind a hallgatók körében alapvetően pozitív, viszont fontos lenne növelni a rendszerbe bevont hallgatók körét. Erre egy aláírással záruló, kredit nélküli kurzus lenne alkalmas, ami nagyban megkönnyítené a hallgatók elérését, és segítene kialakítani a társuló elektronikus felületeket. Jó lenne megoldást találni a hallgatók tanulásmódszertani támogatására is, melyhez a területen jártas, főállású tanácsadó szakpszichológus(ok) alkalmazása tűnik járható útnak a modellintézmények gyakorlata alapján. Jelenleg zajlik a karok közötti egyeztetés a rendszer fejlesztéséről, a továbblépési lehetőségekről, különféle alternatívák nyomán. Bízunk benne, hogy a következő tanévtől, akár karonként differenciált módon, hatásosabb és hatékonyabb formában tudjuk folytatni a megkezdett szakmentori tevékenységeket.

Irodalom

Adaptatio M. Tanácsadó Kft. 2018. *Interjú adatfelvétel elemzése*. Kézirat.

Balázs L. 2018. *Szemléletmódváltás a felsőoktatásban. Reflexió az új generációs kihívásokra – avagy mit tehet egy mentor*. Előadás.

Benyák A.–Fehér Á. 2019. Az első tanév a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán – hallgatói szemmel. In: Baranyiné Kóczy J.–Fehér Á. (szerk.):

„Kizökkent világ” – Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”,
nem kiszámítható jelenségek korszaka?

XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete

Pedagógusképzés, oktatás a Kárpát-medencében, társadalmi kontextusok. XX. Apáczai-napok Tudományos Konferencia tanulmánykötet. 2018. november 15. Győr: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, 13–20.

Horváth A. 2018a. *Jelentés a hallgatói kérdőívvezés eredményéről.* Egykori és jelenlegi hallgatók. Belső munkaanyag.

Horváth A. 2018b. *A hallgatói lemorzsolódás témájában végzett tevékenységek összefoglalása* 2018. I. félév. Belső munkaanyag.

Fonyó I.–Pajor A. (szerk.) 2000. *Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből.* Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar.

Lászlóné Kenyeres K. 2018. *A szakmentori rendszer a Dunaiújvárosi Egyetemen.* Előadás.

Takács R.–Pásztor-Nagy A. 2020. *Sikerese egyetemi éveket alapozó stratégia – tapasztalatok az ELTE Informatikai Kar modelljéről.* Előadás.